

**KESEDARAN PEKERJA TERHADAP KESELAMATAN DI
TEMPAT KERJA: KAJIAN KES DI KOLEJ SAINS
PERUBATAN ANTARABANGSA PUSRAWI**

GHAZLIZAR BIN GHAZALI

**SARJANA SAINS
UNIVERSITI UTARA MALAYSIA
Oktober 2012**

**TAHAP KESEDARAN STAF TERHADAP KESELAMATAN DI TEMPAT
KERJA: KAJIAN KES DI KOLEJ SAINS PERUBATAN ANTARABANGSA
PUSRAWI**

Oleh

GHAZLIZAR BIN GHAZALI

**Kertas Projek ini Diserahkan kepada
Othman Yeop Abdullah Graduate School of Business,
Universiti Utara Malaysia,
untuk Memenuhi Keperluan bagi Ijazah Sarjana Sains**

**Othman Yeop Abdullah
Graduate School of Business**

Universiti Utara Malaysia

PERAKUAN KERJA KERTAS PROJEK
(Certification of Project Paper)

Saya, mengaku bertandatangan, memperakukan bahawa
(I, the undersigned, certified that)

GHAZLIZAR BIN GHAZALI (809067)

Calon untuk Ijazah Sarjana
(Candidate for the degree of)

MASTER OF SCIENCE
(OCCUPATIONAL SAFETY AND HEALTH MANAGEMENT)

telah mengemukakan kertas projek yang bertajuk
(has presented his/her project paper of the following title)

**KAJIAN KESEDARAN STAF TERHADAP KESELAMATAN PEKERJAAN
DI TEMPAT KERJA: KAJIAN KES KOLEJ
ANTARABANGSA SAINS PERUBATAN PUSRAWI**

Seperti yang tercatat di muka surat tajuk dan kulit kertas projek
(as it appears on the title page and front cover of the project paper)

Bahawa kertas projek tersebut boleh diterima dari segi bentuk serta kandungan dan meliputi bidang ilmu dengan memuaskan.

(that the project paper acceptable in the form and content and that a satisfactory knowledge of the field is covered by the project paper).

Nama Penyelia : **DR. TANG SWEE MEI**
(Name of Supervisor)

Tandatangan :
(Signature)

Tarikh : **11 NOVEMBER 2012**
(Date)

KEBENARAN MERUJUK

Kertas projek ini dikemukakan sebagai memenuhi sebahagian keperluan pengurniaan Ijazah sarjana daripada Universiti Utara Malaysia (UUM). Saya dengan ini bersetuju membenarkan pihak perpustakaan Universiti Utara Malaysia mempamerkannya sebagai bahan rujukan umum. Saya juga bersetuju bahawa sebarang bentuk salinan sama ada secara keseluruhan atau sebahagian daripada kertas projek ini untuk tujuan akademik perlulah mendapat kebenaran daripada Penyelia atau Dekan Othman Yeop Abdullah Graduate School of Business terlebih dahulu. Sebarang bentuk salinan dan cetakan bagi tujuan komersial adalah dilarang sama sekali tanpa kebenaran bertulis daripada penyelidik. Pernyataan rujukan kepada penyelidik dan Universiti Utara Malaysia perlulah dinyatakan jika rujukan terhadap kertas projek ini dilakukan.

Kebenaran untuk menyalin atau menggunakan kertas projek ini sama ada secara sebahagian atau sepenuhnya hendaklah dipohon melalui:

Dekan
Othman Yeop Abdullah Graduate School of Business
Universiti Utara Malaysia
06010 UUM Sintok
Kedah Darul Aman
Malaysia

ABSTRAK

Kajian ini bertujuan untuk mengenal pasti tahap kesedaran staf Pusrawi International College of Medical Science (PICOMS) terhadap keselamatan di tempat kerja. Responden bagi kajian ini terdiri daripada 110 orang staf akademik dan bukan akademik yang bertugas di blok Akademik dan blok Pentadbiran. Dalam menjalankan kajian ini, kaedah soal selidik telah digunakan sebagai instrumen utama bagi mendapatkan data. Data yang diperoleh dianalisis secara deskriptif menggunakan kekerapan, peratusan dan min untuk mengenal pasti tahap kesedaran responden terhadap keselamatan di tempat kerja. Hasil kajian menunjukkan bahawa staf PICOMS mempunyai tahap kesedaran yang tinggi terhadap keselamatan apabila mencatatkan min skor keseluruhan 4.17. Aspek-aspek kesedaran staf terhadap keselamatan yang dikaji ialah polisi, prosedur, peralatan, latihan, Jawatankuasa Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan (JKKKP), dan komitmen serta persekitaran. Hasil analisis menunjukkan bahawa staf PICOMS mempunyai kesedaran yang tinggi terhadap aspek polisi keselamatan dengan min skor 4.80 di mana responden mempunyai kesedaran yang tinggi terhadap kepentingan polisi dalam keselamatan. Sementara didapati bahawa staf PICOMS mempunyai tahap kesedaran yang paling rendah dengan min skor 3.70 dalam aspek keselamatan di tempat kerja berhubung dengan peralatan. Dapatan kajian juga secara jelasnya menunjukkan bahawa staf PICOMS mempunyai tahap kesedaran yang tinggi terhadap aspek komitmen dan sikap, serta latihan keselamatan yang dikendalikan oleh PICOMS dengan masing-masing menunjukkan min skor kesedaran pada kadar 4.47 dan 4.45. Hasil ujian-t memaparkan tahap kesedaran keselamatan pekerjaan mengikut faktor demografik menunjukkan perbezaan min skor yang signifikan pada paras kebarangkalian $\alpha = 0.05$ dari segi Polisi Keselamatan, Prosedur Keselamatan, Latihan Keselamatan dan Persekitaran.

Kata kunci: Keselamatan, Kesedaran pekerja, PICOMS.

ABSTRACT

The purpose of this study is to determine the level of awareness among PICOMS staff towards safety at the workplace. The respondents comprised of 110 academic and non-academic staff who work in Academic block and Administration block. Questionnaires were used as the main instrument for obtaining data for this study. The data were analyzed descriptively based on frequency, percentage and mean in order to determine the level of awareness of the respondents towards safety. The results showed that PICOMS staff had a high level of awareness of safety based on their overall mean score of 4.17. Aspects of the staff's level of awareness towards safety that were studied were policy, procedure, equipment, training, Department of Safety and Health and commitment as well as environment. The analysis showed that PICOMS staff have awareness of the aspects of security policy with a mean score of 4.80 where the respondents are aware of the importance of the security policy. While it appears that staff PICOMS have the lowest level of awareness with scores of 3.70 in terms of safety in the workplace in relation to the equipment. The results also clearly show that PICOMS staff have a high level of awareness of aspects of the commitment and attitude also has a high level of compliance set by PICOMS training relating to job security when their show scores of consciousness at a rate of 4.47 and 4.45. However, although the level of awareness of the environment, and procedures JKKKP quite high, this aspect should be given more attention because of these aspects is an important factor in ensuring job security more secure. T-test results show the level of safety awareness by demographic factors showed significant differences in mean score on the probability level $\alpha = 0.05$ in terms of the Safety Policy, Safety Procedures, Safety and Environmental Training.

Keywords: Safety, Employees awareness, PICOMS.

PENGHARGAAN

Alhamdulillah syukur ke hadrat Illahi kerana mengurniakan kekuatan dan ketabahan untuk menyiapkan laporan Projek Sarjana Lanjutan ini dengan jayanya. Jutaan terima kasih dan setinggi-tinggi penghargaan kepada Dr. Tang Swee Mei selaku penyelia projek ini kerana telah memberi banyak bimbingan, bantuan, perhatian dan nasihat dalam menjalankan serta menjayakan Projek Sarjana ini dengan sempurna. Penghargaan yang tidak terhingga kepada ayahanda dikasihi (Ghazali bin Abd Rahman), bonda tercinta (Rokiah bt Yahaya), isteri tercinta Norhayati bt Zainal serta putera dan puteri kesayangan Mohd Ammar Qayyum, Ahmad Aqrabin Amsyar, Fitriya Zarith Aneesa, Muhammad Zharif Adam dan semua ahli keluarga yang telah banyak berkorban masa dan tenaga demi melihat kejayaan sepanjang pengajian ini. Jasa dan pengorbanan kalian tidak akan dilupakan buat selamanya. Tidak lupa juga kepada semua pihak dan rakan-rakan seperjuangan yang terlibat secara langsung atau pun tidak langsung dalam memberi tunjuk ajar dan juga pendapat masing-masing sepanjang projek sarjana ini dilaksanakan. Akhir kata, semoga laporan projek ini menjadi panduan dan rujukan berguna untuk semua.

KANDUNGAN

	Muka surat
MUKA SURAT TAJUK	i
PERAKUAN KERJA KERTAS PROJEK	ii
KEBENARAN MERUJUK	iii
ABSTRAK	iv
ABSTRACT	vi
PENGHARGAAN	vii
JADUAL KANDUNGAN	viii
SENARAI JADUAL	xi
SENARAI RAJAH	xiii
SENARAI SINGKATAN	xiv
SENARAI LAMPIRAN	xv
 BAB 1 LATAR BELAKANG KAJIAN	
1.1 Pengenalan	1
1.2 Pernyataan Masalah	5
1.3 Persoalan Kajian	7
1.4 Objektif Kajian	7
1.5 Kepentingan Kajian	7
1.6 Skop Kajian	8
1.7 Definisi Istilah	8
1.8 Susunan Tesis	9
 BAB 2 ULASAN KARYA	
2.1 Pengenalan	11
2.2 Definisi Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan	11
2.3 Akta Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan 1994	12
2.4 Faktor-Faktor Kemalangan	17
2.5 Proses Pengurusan Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan	18
2.6 Pengukuran Tahap Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan	20
2.6.1 Dasar Keselamatan	21

2.6.2	Jawatankuasa Keselamatan dan Kesihatan	22
2.6.3	Latihan Keselamatan	23
2.6.4	Penyiasatan Kemalangan	24
2.6.5	Alat Perlindungan Diri	25
2.7	Hubungan antara Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan dengan Prestasi Pekerja	26
2.8	Strategi Menangani Isu Keselamatan dan Kesihatan Pekerja	27
2.9	Amalan Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan di Tempat Kerja	30
2.10	Rumusan	36

BAB 3 METODOLOGI KAJIAN

3.1	Pengenalan	38
3.2	Reka Bentuk Kajian	38
3.3	Kaedah Persampelan	39
3.4	Kaedah Pengumpulan Data	39
3.5	Kaedah Analisis Data	40
3.6	Rumusan	41

BAB 4 ANALISIS DATA DAN PENEMUAN KAJIAN

4.1	Pengenalan	42
4.2	Latar Belakang Responden	42
4.2.1	Jawatan	42
4.2.2	Tempat Bertugas	43
4.2.3	Jantina	44
4.2.4	Umur	44
4.2.5	Tempoh Perkhidmatan Di PICOMS	45
4.2.6	Tahap Pendidikan	46
4.3	Tahap Kesedaran Staf PICOMS Terhadap Keselamatan di Tempat Kerja	46
4.3.1	Polisi Keselamatan	47
4.3.2	Prosedur Keselamatan	48
4.3.3	Aspek Peralatan	50
4.3.4	Latihan Keselamatan	52

4.3.5	Jawatankuasa Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan (JKKKP)	53
4.3.6	Komitmen dan Sikap	55
4.3.7	Persekitaran Pekerjaan	57
4.4	Tahap Kesedaran Keseluruhan Terhadap Keselamatan	59
4.5	Penilaian Tahap Kesedaran Responden Terhadap Keselamatan Di Tempat Kerja Melalui Medium Faktor-faktor Demografi	60
4.6	Perbandingan Tahap Kesedaran Mengikut Faktor Demografik	65
4.6.1	Perbandingan Tahap Kesedaran Mengikut Faktor Jantina	65
4.6.2	Perbandingan tahap kesedaran keselamatan mengikut umur	66
4.6.3	Perbandingan tahap kesedaran keselamatan mengikut umur Tahap Pendidikan	67
4.6.4	Perbandingan tahap kesedaran keselamatan mengikut Tempoh Perkhidmatan	68
4.7	Rumusan	69
 BAB 5 PERBINCANGAN, CADANGANAN DAN KESIMPULAN		
5.1	Pengenalan	71
5.2	Perbincangan Dapatan Kajian	72
5.2.1	Tahap Kesedaran Staf PICOMS Terhadap Aspek Keselamatan	72
5.2.1.1	Penilaian Tahap Kesedaran Staf Terhadap Keselamatan Secara Umum	72
5.2.1.2	Penilaian Tahap Kesedaran Staf Terhadap Keselamatan Berdasarkan Ciri-Ciri Demografi	75
5.2.1.3	Rumusan Analisis Objektif Pertama	77
5.2.2	Mengenal Pasti Perbezaan Tahap Kesedaran Staf PICOMS Terhadap Aspek Pekerjaan Berdasarkan Faktor Jantina, Umur, Tahap Pendidikan dan Tempoh Perkhidmatan	79
5.3	Cadangan	80
5.3.1	Cadangan Kepada Organisasi	80
5.3.2	Cadangan Untuk Kajian Akan Datang	84
5.4	Rumusan	85
RUJUKAN		87
LAMPIRAN		90

SENARAI JADUAL

Muka Surat

Jadual 3.1	Taburan Item Bagi Soal Selidik Kajian	40
Jadual 3.2	Pemarkahan Item-Item Skala Likert	40
Jadual 3.3	Penafsiran Nilai Min skor	41
Jadual 4.1	Taburan Responden Mengikut Jawatan	43
Jadual 4.2	Taburan Responden Mengikut Tempat Bertugas	44
Jadual 4.3	Taburan Responden Mengikut Jantina	44
Jadual 4.4	Taburan Responden Mengikut Umur	45
Jadual 4.5	Taburan Responden Mengikut Tempoh Perkhidmatan	45
Jadual 4.6	Taburan Responden Mengikut Tahap Pendidikan	46
Jadual 4.7	Taburan Persepsi Responden terhadap Polisi Keselamatan	47
Jadual 4.8	Peratusan Persepsi Responden terhadap Polisi Keselamatan	48
Jadual 4.9	Taburan Persepsi Responden terhadap Prosedur Keselamatan	49
Jadual 4.10	Peratusan Persepsi Responden terhadap Prosedur Keselamatan	50
Jadual 4.11	Taburan Persepsi Responden terhadap aspek Peralatan	51
Jadual 4.12	Peratusan Persepsi Responden terhadap aspek Peralatan	51
Jadual 4.13	Taburan Persepsi Responden terhadap Latihan Keselamatan	52
Jadual 4.14	Peratusan Persepsi Responden terhadap Latihan Keselamatan	53
Jadual 4.15	Taburan Persepsi Responden terhadap JKKKP	54
Jadual 4.16	Peratusan Persepsi Responden terhadap JKKKP	55
Jadual 4.17	Taburan Persepsi Responden Terhadap Komitmen dan Sikap	56
Jadual 4.18	Peratusan Persepsi Responden Terhadap Komitmen dan Sikap	57
Jadual 4.19	Taburan Persepsi Responden terhadap Persekitaran	58
Jadual 4.20	Peratusan Persepsi Responden terhadap Persekitaran	59
Jadual 4.21	Jumlah Min Skor Bagi Setiap Item Kesedaran Staf PICOMS Terhadap Keselamatan	60

Jadual 4.22	Statistik bagi Setiap aspek Tahap Kesedaran Responden terhadap Keselamatan di Tempat Kerja Mengikut Jawatan Disandang	60
Jadual 4.23	Statistik bagi Aspek Tahap Kesedaran Responden Terhadap Keselamatan Di Tempat Kerja Mengikut Jantina	62
Jadual 4.24	Statistik Bagi Setiap aspek Tahap Kesedaran Responden Terhadap Keselamatan dan Kesihatan Di Tempat Kerja Mengikut Tempoh Perkhidmatan	63
Jadual 4.25	Statistik bagi Setiap Aspek Tahap Kesedaran Responden Terhadap Keselamatan Di Tempat Kerja Mengikut Tahap Pendidikan	64
Jadual 4.26	Keputusan Ujian-t Terhadap Tahap Kesedaran Keselamatan Pekerja Berdasarkan Jantina	65
Jadual 4.27	Keputusan ANOVA Terhadap Tahap Kesedaran Keselamatan Pekerja Berdasarkan Umur Pekerja	66
Jadual 4.28	Keputusan ANOVA Terhadap Tahap Kesedaran Keselamatan Pekerja Berdasarkan Tahap Pendidikan	67
Jadual 4.29	Keputusan ANOVA Terhadap Tahap Kesedaran Keselamatan Pekerja Berdasarkan Tempoh Perkhidmatan	68

SENARAI RAJAH

Muka Surat

Rajah 1.1	Kemalangan Maut bagi Tahun 2009	3
-----------	---------------------------------	---

SENARAI SINGKATAN

Singkatan	Penerangan
SPSS	<i>Statistical Package for Social Sciences</i>
VIF	<i>Variance Inflation Factor</i>
JKKKP	<i>Jawatankuasa keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan</i>
PKKP	<i>Peraturan-Peraturan Keselamatan Kesihatan Pekerjaan</i>
AKKP	<i>Akta Keselamatan Kesihatan Pekerja</i>
PICOMS	<i>Pusrawi International College of Medical Sciences</i>
ILO	<i>International Labour Organization</i>
IPT	<i>Institut Pengajian Tinggi</i>
NIOSH	<i>National Institute Occupational Safety and Health</i>
TLV	<i>Threshold Limit Value</i>

SENARAI LAMPIRAN

	Muka Surat
LAMPIRAN A Surat Irian dan Soal Selidik	90

BAB 1

LATAR BELAKANG KAJIAN

1.1 Pengenalan

Keselamatan dan kesihatan pekerjaan merupakan salah satu aktiviti pengurusan sumber manusia yang penting dan berperanan untuk mencegah kecederaan dan kemalangan pada pekerja semasa menjalankan kerja. Hak untuk bekerja dalam suasana selamat dan sihat merupakan hak asasi bagi seseorang pekerja (Lee Lam Thye, 2001). Isu kecederaan dan kemalangan di tempat kerja semakin mendapat perhatian pihak pengurusan organisasi khususnya berkaitan dengan kos dan keberkesanan pelaksanaannya (Ab Aziz dan Intan, 2002). Menurut Organisasi Buruh Antarabangsa (ILO) pada tahun 2000, lebih daripada 100,000 kematian berlaku setiap bulan, lebih 3,000 sehari, iaitu dua setiap minit. Statistik yang diberikan oleh ILO pada Sidang APOSHO Ke-16 di Mauritius pada bulan April 2000 (Lee Lam Thye, 2001) memberikan gambaran yang sungguh membimbangkan:

- pekerja seluruh dunia menderita akibat lebih daripada 250 juta kemalangan setiap tahun;
- lebih 160 juta pekerja jatuh sakit setiap tahun akibat hazard dan pendedahan di tempat kerja;
- kemalangan dan penyakit berkaitan pekerjaan menyebabkan lebih 1.2 juta kematian setiap tahun, iaitu lebih daripada jumlah kematian jalanraya setiap tahun di seluruh dunia;
- lebih 10 juta pekerja menderita akibat kecederaan dan penyakit yang menyebabkan kehilangan upaya kekal dan kehilangan punca pendapatan.

The contents of
the thesis is for
internal user
only

RUJUKAN

Akta Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan 1994 (Akta 514).

Ab. Aziz Yusof dan Intan Osman (2002). Pengurusan Sumber Manusia: Konsep, Isu dan Pelaksanaan. Edisi Pertama, Petaling Jaya : Prentice Hall.

Abd. Aziz Yusof (2000). Pengurusan dan Gelagat Organisasi di abad Ke 21. London: Prentice Hall.

Armstrong, P.T (1980). Fundamentals Of Construction Safety. London : Hutchinson & Co. Ltd.

Anton, T.J. (1989). Occupational Safety and Health Management. New York : McGraw- Hill.

Bibbings, R. (2001). Learning From Safety Failure. Birmingham : Royal Society for the Prevention of Accidents.

Davies, V.J., Tomasin, K. (1996). Construction Safety Handbook. London: Thomas Telford Ltd.

Dessler, D. (1997). Human Resources Management. Edisi Ke-5, New Jersey: Prentice Hall International.

Fadzli Shah Abd Aziz, shuhymee Ahmad, Chandrakantan a/l Subramaniam & Zulkiflee Daud (2002). Kesedaran Pekerja-pekerja Ladang Getah dalam Aspek Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan: Satu Tinjauan. Kertas Kerja Seminar Kebangsaan Pengurusan dan Pembangunan Sumber Manusia. Johor : FPPSM, UTM :

Flynn, G. (1994). Company Strive for Yawn-Free Safety Awareness. Personal Journal, Jun, Vol 73 Issues 7.

Fong Chan Onn (2002). Teks Ucapan Seminar Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan Untuk Pemilik dan Penyelia Ladang Ternakan Haiwan Kuala Lumpur: Kementerian Sumber Manusia

Fong Chan Onn (2000). Teks Ucapan Pelancaran Kempen Bulan Keselamatan dan Kesihatan Pekerjaan Kuala Lumpur: Kementerian Sumber Manusia.

Goetsch, D.L (1999). Occupational Safety and Health for Technologies, Engineers and Managers. New Jersey : Prentice Hall.

Goldsmith, D. (1987). Safety Management In Construction and Industry. New Jersey : McGraw Hill.

Harper, R.S and Koehn, E. (1998). Managing Industrial Construction Safety In Southeast Texas. Journal of Construction engineering and Management, ASCE

Nov/Dec 1998, 452-457.

Hinze, J.W. (1997). Construction Safety. Columbus : Ohio : Prentice Hall.

Ivancevich, J.M. (2001). Human Resources Management. Boston : Irwin.

Jabatan Keselamatan dan Kesihatan Pekerja (2000). Malaysia: Kementerian Sumber Manusia.

Kamus Dewan (1993). Kuala Lumpur : Dewan Bahasa dan Pustaka.

Landy, J.C (1987). Psychology : The science of People. Englewood Cliff : Prentice Hall Inc.

Lee Lam Thye (2001). Usah Abai Keselamatan. Berita Harian. 11hb Oktober 2001.

Lim Poh Hung (2002). Kajian Terhadap Tahap Keselamatan Tapak Bina Di Daerah Johor Bahru. Projek Sarjana Pengurusan Teknologi : Master tesis tidak diterbitkan, Universiti Teknologi Malaysia.

Maccollum, D.V. (1995). Construction Safety Planning. United States of America: Van Nostrand Reinhold.

Mohamad Najib (1999). Penyelidikan Pendidikan. Edisi Pertama. Universiti Teknologi Malaysia: Johor

Mohd Yazam Sharif (2001). Asas Pengurusan Sumber Manusia. Edisi Pertama. Utusan Publications : Kuala Lumpur

Mohd Yusof Amadan (2000). Pengurusan Keselamatan dan Kesihatan Pekerja. Berita Harian. 24 Januari 2000.

Mondy, R.W., dan Noe, R.M. (1993). Human Resources Management. Edisi Ke-5, Boston: Allyn and Bacon

National Institute of Occupational Safety dan Health (2000). Comprehensive Safety Recommendations. United Kingdom: NIOSH

National Safety Council (1991). Safety Awareness. United States Of America: Brochure.

Nicholas, C. dan Wangel, A. (1995). Safety At Work In Malaysia An Anthology of Current Research. Kuala Lumpur : Institute of Advanced Studies.

Overheul, V. (2001) 20 Years Of Safety. WACO: Stevens Publishing Corp.

Pierce, F.D. (1998). Does Organizational Streamlining Hurt Safety and Health ?. Profesional Safety.

Ramlan Zainal Abidin (1997). Latihan Dalam Bidang Keselamatan dan Kesan

Terhadap Kesedaran Keselamatan Di Tempat Kerja : Satu Kajian Di Kilang X (M) Sdn. Bhd. Projek Sarjana Pengurusan Teknologi : Master tesis tidak diterbitkan, Universiti Teknologi Malaysia.